

בית דין ירושלים

לדיני ממונות ולבירור יוחסין

קבלת עדות שלא בפני בע"ד
לאחר הוצאת כתב סירוב כנגדו

תיק ממונות מס' 1333-סט

(מהד' טו טבת)

נושא הדיון

א' תבע את ב' בבי"ד, ולאחר שב' לא הופיע למרות 3 הזמנות, קבל א' רשות לתובעו בכל מקום. א' מבקש להביא את עדיו לבית הדין גם ללא נוכחות הנתבע, מאחר שכבר נקבע דינו כסרבן.

בית הדין הזמין את הנתבע לקבלת העדות, והוא טרם השיב לבית הדין אם יבוא או לא יבוא.

השאלה לדיון

סרבן לבוא לדיון, האם שומעים את העדים שלא בפניו.

תשובה

בגמ' ז"ק קיב אמר רב אשי אמר ר' שבתאי מקבלין עדים שלא בפני בע"ד. תהי צה ר' יוחנן וכי מקבלין עדים שלא בפני בע"ד? קיבלה מיניה ר' יוסי ז"ר חנינא כגון שהיה הוא חולה או עדיו חולים או שהיו עדיו מבקשין לילך למדה"י "ושלחו לו ולא צא". אמר רב יהודה אמר שמואל מקבלין עדים שלא בפני בע"ד, אמר מר עוקבא לדידי מיפרשא לי מיניה דשמואל כגון דפתחו ליה צדיניה ושלחו ליה ולא אתא, אבל לא פתחו ליה צדינא מלי אמר ליה אנה לצי"ד הגדול אזילנא וכו'.

ובתוריי"ד שם אות טו כתב בתירון ראשון שאם לא היה אנוס אין מקבלין עדותם שלא בפני הנתבע, ואע"פ שמורד ואינו רוצה לבוא לצי"ד, אלא משמתינן ליה עד דאתי ואי לא אתי קאי בשמתא והעדות לא נקבל שלא בפניו כדי שנכתוב אדרכתא אנכסיו, ובתירון שני כתב שאם הנתבע מורד ואינו רוצה לבוא לצי"ד מקבלין עדותן שלא בפניו ואע"פ שאין התובע אנוס.

והנה ברמז"ס עדות פ"ג הי"א: גם צדיני ממונות אין מקבלין עדות אלא בפני בע"ד, אם היה בע"ד חולה

או שהיו העדים מצקשים לילך למדינת הים ושלחו לבע"ד ולא בא, הרי אלו מקבלים עדים שלא בפניו. וכתב הרדב"ז שזו היא גירסת רבינו בגמ' צ"ק קיב ב דבעינן ושלחו ולא בא בהדי הנך, וי"ג או שלחו לו ולא בא, ולגירסא זו בשלחו לו ולא בא לחוד סגי, והכי מסתבר דאלת"ה הוא לא יראה לבוא ואזלי להו סהדי למדה"י ונמלא הלה מפסיד. ומיהו אפילו לפי גירסת הספרים, אם ראו צי"ד שהוא נשמת מלצוא לצי"ד כדי שלא יקבלו העדות מנדיקן ליה עד דאתי ואי לא אתא מקבלין סהדותא שלא בפניו אע"פ שלא היו עדיו חולים ולא מצקשים לילך למדה"י, הוא עשה שלא כהוגן עושין עמו שלא כהוגן, וכן נהגתי בהיותי במלריס. ע"כ. והוא כתירון שני של התוריי"ד.

וכן הוא בירושלמי סנהדרין פ"ג ה"ט אם שלחו לו ג"פ ולא בא מקבלים עדות שלא בפניו. וכן מבואר צ"ש צ"ק פ"י ס"י ח דהיבא שהקהל שלחו אחריו ולא בא, נראה דגוזין שלא בפניו דלאו כל כמיניה למידחייהו עד יום השלישי, שהוא יחיד נגד רבים, ומשו"ה אין לך פושע גדול מזה, וכ"פ בצפנת פענח, אבל מש"כ אפילו אם אינו בעיר ואין שהות לשלוח אחריו, לא נ"ל כלל אלא לעולם נריך לטעמא דשלחו אחריו. ע"כ. ועיי' מהרי"ל דיסקין פסקים דף מו אות כא אם השיב שלא יבוא ואין כח ציד צי"ד לכופו, א"כ אם לא נקבלם שלא בפניו הרי מעותיו של זה אבודין לעולם ואין לך הפסד גדול מזה. לפיכך צנידון דידן כיון שהנתבע סירב לבוא לצי"ד והתובע קבל היתר לתובעו בכל מקום, וגם קראו לנתבע לשמיעת העדות בבית הדין ולא בא, אפשר לקבל העדות שלא בפניו, ולליין זאת במעשה צי"ד של קבלת העדות.